

Rapport

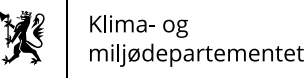
Forsøpling langs vassdrag og innsjøer 2025

**HOLD
NORGE
RENT**

Om Hold Norge Rent

Hold Norge Rent er en ideell forening som arbeider mot forsøpling. Foreningen skal forebygge forsøpling og bidra til opprydding av søppel. Hold Norge Rent inviterer aktører i offentlig, privat og frivillig sektor til å delta i en felles dugnad mot forsøpling gjennom samarbeid og medlemskap.

Se holdnorerent.no for mer informasjon.

Rapportnummer

HNR-2601

Ansvarlig utgiver

Hold Norge Rent

Utgitt

Januar 2026

Redaktør

John Harald Sand

Tekst

John Harald Sand

Analyse

Malin Stapnes Dahl

Foto

Hold Norge Rent, Plastfritt
Hav, Push Media

Forsidebilde

Kartleggingsområde
ved Glomma, Østfold.
Foto: Hold Norge Rent

Baksidebilde

Kartlegging ved
Gansvika, Akershus.
Foto: Hold Norge Rent

Layout

Parabol Studio

Trykk

TS Trykk AS

Adresse

Karl Johans gate 5

Telefon

40 00 14 38

E-post

post@holdnorerent.no

Nettside

holdnorerent.no

Organisasjonsnummer

914 773 547

Styreleder

Asgeir Knudsen

Daglig leder

Cecilie Lindvall Wendelboe

Denne rapporten er
produsert med tilskudd fra
Handelens Miljøfond og Klima
og Miljødepartementet.

Innhold

Innhold	1
1 Nøkkeltall	2
2 Innledning	3
3 Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer	4
4 Resultater	6
4.1 Mengder og tilstedeværelse	6
4.2 Material- og kildefordeling	8
4.3 Drikkevareemballasje	10
4.4 Engangsplastdirektivet	11
4.5 Ferdsel	12
5 Tidsserier – forsøpling over tid	15
Appendiks 1: Begrepsliste	18
Appendiks 2: Historikk for kartleggings-områder i programmet	19
Appendiks 3: Kartleggingsprotokoll forsøpling langs vassdrag og innsjøer	20

Kartlegging ved Øyeren, Akershus. Foto: Hold Norge Rent

1 Nøkkeltall

Totalt gjennom kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer ble 4 467 biter søppel, tilsvarende 94 kilo, plukket, registrert og fjernet fra norsk natur. Dette tilsvarer i gjennomsnitt 2,4 biter per meter kartlagt.

19 måleområder fordelt på 10 ferskvannskilder over hele Norge ble kartlagt og plukket fri for søppel.

Topp 5 mest utbredte funn¹

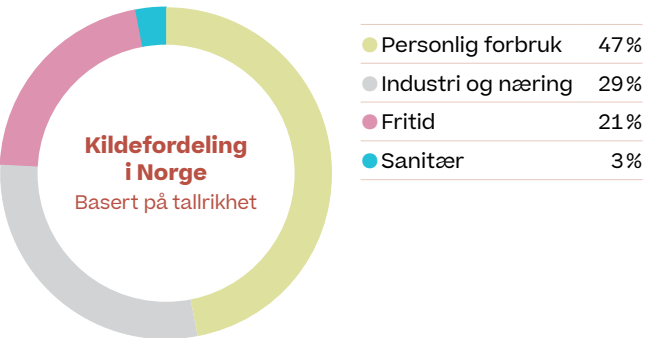
Mest utbredte funn	Antall måleområder	% av alle måleområder	
1 Uidentifiserbare plastbiter/gjenstander	17	100%	
2 Godteri- og snacks-emballasje	13	76%	
3 Tobakks-produkter	13	76%	
4 Drikkevare-emballasje	12	71%	
5 Tau- og garnrester	11	65%	

Tabell 1: Topp 5 mest utbredte funn

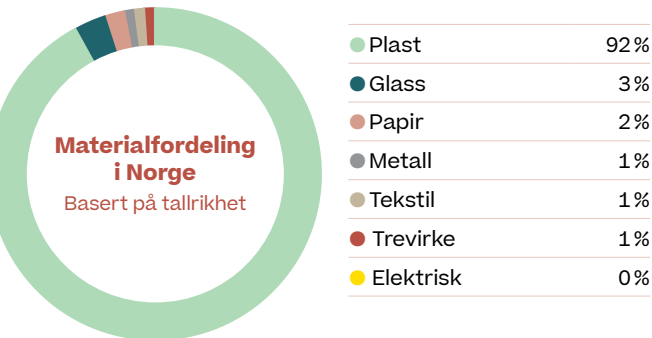
Topp 5 tallrikhet

Mest tallrike funn	Antall	% av alle funn	
1 Uidentifiserbare plastbiter / gjenstander	3 252	72,8%	
2 Tau- og garnrester	139	3,1%	
3 Glass uten produsentansvar	117	2,6%	
4 Historisk avfall	86	1,9%	
5 Godteri- og snacks-emballasje	78	1,7%	

Tabell 2: Topp 5 mest tallrike funn

Figur 1: Kildefordeling av funn

Figur 2: Materialfordeling av funn

1 Viser prosentandelen av måleområder der det er funnet forsøpling innenfor de ulike kategoriene

2 Innledning

Forsøpling er et globalt problem. Det truer dyreliv, det har negative konsekvenser for menneskers helse og det fører til økte klimagassutslipp. For å løse denne utfordringen er vi avhengig av kunnskap om problemet, og Hold Norge Rent kartlegger derfor forsøpling langs norske vassdrag og innsjøer.

I 2025 har Norge fortsatt ikke et nasjonalt helhetlig kartleggingsprogram som måler forsøpling både langs kysten og lenger inn på land. Dette er særlig bekymringsverdig fordi det er estimert at opptil 80 prosent av marin forsøpling i Europa stammer fra kilder på land². Forsøpling på land fraktes fra lokale kilder, via elvene våre og ut til havet, så kartlegging av forsøpling langs vassdrag og innsjøer gir oss en unik mulighet til å studere problemet ved roten.

Vi lykkes ikke i 2025 med å få på plass en juridisk bindende global plastavtale. Da er det enda viktigere å fortsette arbeidet med å sette forsøpling på dagsorden, og sørge for at det blir prioritert.

Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer ble etablert i 2017 med tilskudd fra Miljødirektoratet. Det er Norges eneste kartleggingsprogram for forsøpling i innlandsområder, og består av 16 elver og innsjøer.

Denne rapporten gir et øyeblikksbilde av et utvalg forsøplingsproblemer i Norge i 2025, og det ser på utviklingen av mengden forsøpling over tid. Hold Norge Rent håper dette vil bidra til økt bevissthet om forsøpling i Norge, og at det bidrar til arbeid som forhindrer at ny forsøpling havner i naturen vår.

2 From source to sea, European Environment Agency, 2023

3 Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer

I 2025 ble 10 vassdrag kartlagt for forsøpling gjennom Hold Norge Rents (HNR) kartleggingsprogram for vassdrag og innsjøer³. Oversikten over disse områdene vises i tabell 3.

Lokale samarbeidspartnere
HNR har videreført samarbeidet med lokale samarbeidspartnere i 2025. Dette gjør at programmet får lokal forankring og kunnskap om umiddelbare kilder, sånn som forsøplingen fra anleggsvirksomhet langs Brusdalsvatnet i 2025. HNR er glade for at følgende lokale samarbeidspartnere har hatt muligheten til å bidra med målinger og lokalkunnskap i 2025:

- Brusdalsvatnet: Plastfritt Hav
- Figgjo: Stavanger og Rogaland Jeger og Fiskerforening (SRJF)
- Oselvvassdraget (Røykenesvatnet/Samdalsvatnet): Norges Miljøvernforbund
- Storelva: Vadsø Atletklubb

Oversikt over kartleggingsområder i programmet 2025	
Kartleggingsområde	Fylke
Akerselva	Oslo
Brusdalsvatnet	Møre og Romsdal
Drammenselva	Buskerud
Figgjo	Rogaland
Glomma	Østfold
Mjøsa	Innlandet
Norsjø	Telemark
Oselvvassdraget (Røykenesvatnet/Samdalsvatnet)	Vestland
Storelva	Finmark
Øyeren/Gansvika	Akershus

Tabell 3: Kartleggingsområder for programmet 2025⁴

Snacksemballasje ved Gansvika, Akershus. Foto: Hold Norge Rent.

3 Det måles søppel ved to transekter ved hvert vassdrag, men ved Mjøsa ble det kun registrert søppel fra ett, siden søppel fra det ene transektet ble kastet ved en feiltakelse

4 Se eget kapittel om tidsserier for områdene uthevet i fet skrift

Geografisk oversikt over kartleggingsområdene⁵

5 På grunn av manglende finansiering ble vi nødt til å redusere antall kartleggingsområder i programmet fra 16 til 10 i 2025. Områdene som ble kuttet i 2025 er streket ut her

4 Resultater

4.1 Mengder og tilstedeværelse

Plast forblir forsøplingsversting

Det ble funnet enorme mengder småbiter i plast ved Brusdalsvatnet i Møre og Romsdal, sannsynligvis relatert til ny anleggsvirksomhet ved vannet, og dette har ført til at kategorien «Uidentifiserbare plastbiter / gjenstander» totalt sett utgjør over 70 prosent av alle funn, målt i antall. Uidentifiserbar plast ble også funnet ved samtlige måleområder hvor det ble funnet søppel. Dette er femte året på rad at dette er den typen søppel det ble funnet mest av i kartleggingsprogrammet.

Dette samsvarer med folkeforskningen. I Rydde-rapporten 2024⁶ var uidentifiserbar plast det det ble funnet mest av ved ferskvannskilder, og drikkevare-emballasje og godteri- og snacksemballasje vanlige funn både i utbredelse og totalantall.

Plastbiter utgjør nesten tre fjerdedeler av funnene og ble registrert ved alle elver og innsjøer vi ryddet

Topp 10 tallrikhet		Antall	% av alle funn (4467)
1	Uidentifiserbare plastbiter / gjenstander	3252	72,8%
2	Tau- og garnrester	139	3,1%
3	Glass uten produsentansvar	117	2,6%
4	Historisk avfall	86	1,9%
5	Godteri- og snacksemballasje	78	1,7%
6	Sprengkabler / skyteledning	60	1,3%
7	Papir / papp	58	1,3%
8	Byggrelatert	44	1,0%
9	EPS (isopor) over 5 cm	41	0,9%
10	Drikkevareemballasje	38	0,9%

Tabell 4: Topp 10 mest tallrike funn

Topp 10 mest utbredte funn		Antall måleområder	% av alle måleområder (17)
1	Uidentifiserbare plastbiter / gjenstander	17	100%
2	Godteri- og snacksemballasje	13	76%
3	Tobakksprodukter	13	76%
4	Drikkevareemballasje	12	71%
5	Tau- og garnrester	11	65%
6	Tekstil og sko	10	59%
7	Matemballasje	10	59%
8	Treverk, behandlet / impregnert	9	53%
9	Glass uten produsentansvar	9	53%
10	Annet fritidsrelatert / øvrig rekreasjon	8	47%

Tabell 5: Topp 10 mest utbredte funn

6 Rydderapporten 2024, Hold Norge Rent

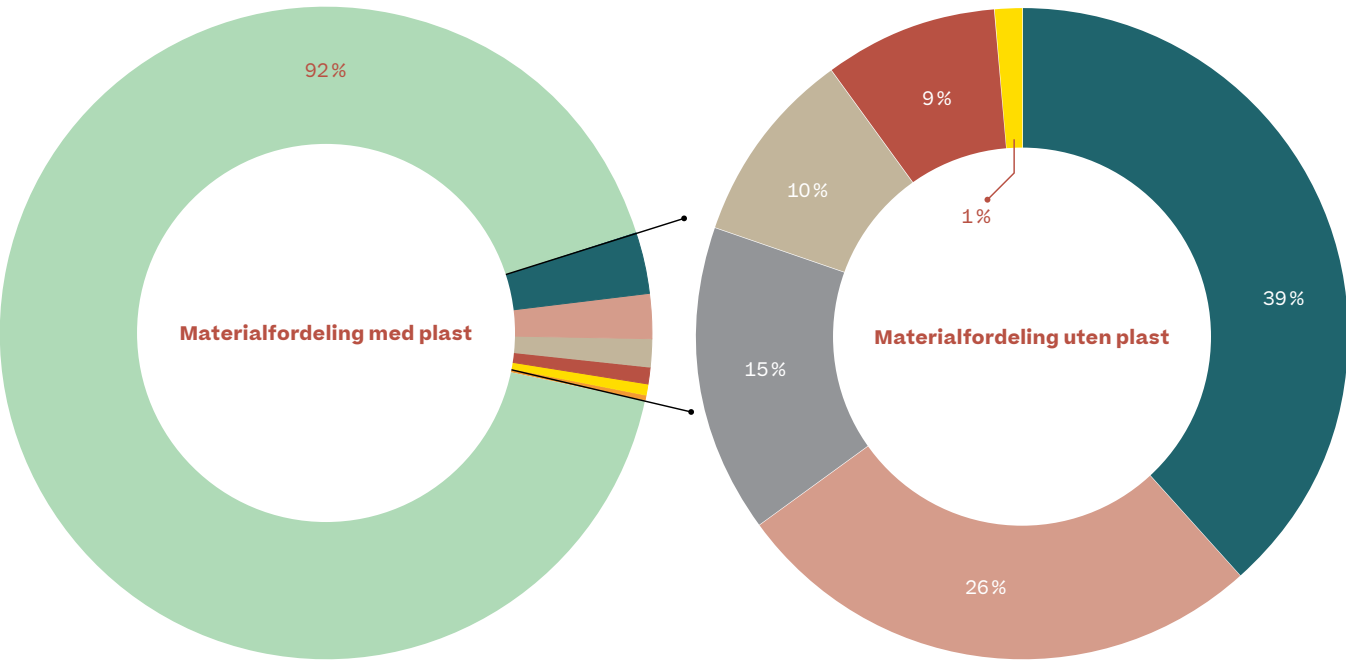
Funnregistrering ved Akerselva, Oslo. Foto: Hold Norge Rent

4.2 Material- og kildefordeling

Figur 3 viser materialfordelingen av alle funn⁷, og plast utgjør 92 prosent av forsøplingen som ble ryddet i kartleggingsprogrammet i 2025. Selv uten de 3 000 småbitene i plast fra Brusdalsvatnet utgjør plast 71 prosent av alle funn, som er ganske likt som i 2024, hvor 75 prosent av alle funn var av plast. Plast forblir en forsøplingsversting, men søppel i alle materialer kan gjøre skade, og er ressurser på avveie fra sirkulærøkonomien.

Materialfordeling	Antall	% av totalen
Plast	3 866	92 %
Glass	137	3 %
Papir	92	2 %
Metall	53	1 %
Tekstil	33	1 %
Trevirke	30	1 %
Elektrisk	4	0 %
TOTAL	4 215	

Figur 3: Materialfordeling av funn

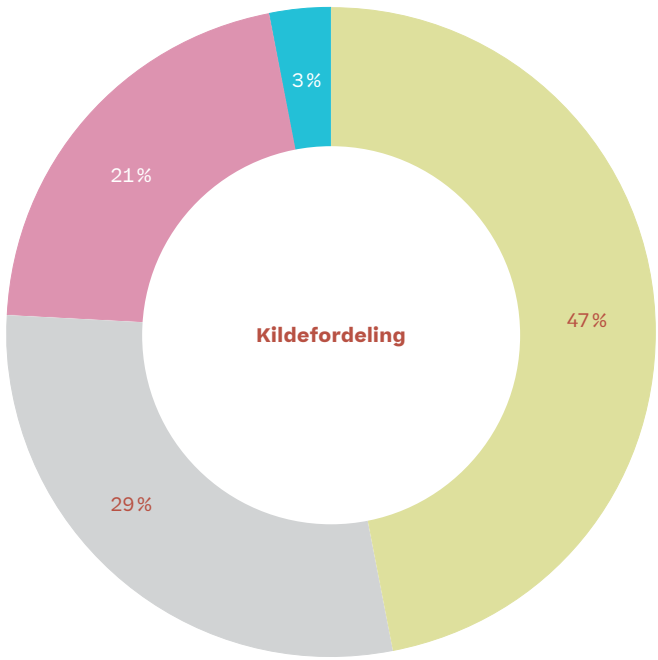
7 For enkelte kategorier i protokollen er det ikke mulig å identifisere materiale. Følgende kategorier er tatt ut av beregningen av materialsammensetning, og dette utgjør 6 prosent av alle funn: Andre tobakksprodukter, Annet mat og drikke, Annet, Annet brukerrelatert, Annet, fritidsrelatert / øvrig rekreasjon, Annet næringsrelatert / industrielt skrap, Byggerelatert, Båtrelatert, Drikke: Norsk, ikke pant, annet, Drikke: Norsk, Pant, annet, Flergangsposer, Hageavfall, Historisk avfall, Landbruksrelatert, Medisinsk avfall, Smitterelatert (unntatt munnbind, f.eks. hansker, håndspritposer), Snusposer, Større gjenstander, Uid. biter / gjenstander, Våtservietter (ikke plast)

Personlig forbruk og friluftaktivitet er de største kildene til forsøpling langs vassdrag og innsjøer

Personlig forbruk er den største kilden til forsøpling i programmet⁸ i 2025, som vi ser av kildefordelingen i figur 4. Dette er en samlekategori som består av forsøpling knyttet til mat og drikke, tobakksprodukter, poser og rusrelatert avfall. Mye av denne forsøplingen kommer fra produkter som folk inntar utendørs, og dette har derfor høy forsøplingsrisiko⁹: Det er høy sannsynlighet for at disse produktene havner på avveie. Mengden avfall fra fritidsrelaterte aktiviteter viser også at utendørsaktiviteter har høy risiko for forsøpling.

Nærings- og industriell aktivitet er også en stor kilde til forsøpling, med 29 prosent av funnene. Det er funnet sprengkabler, byggerelaterte materialer og EPS (isopor), som tyder på at bygg- og anleggsvirksomhet har stor risiko for forsøpling langs vassdrag og innsjøer.

Sanitærartikler utgjør også en liten andel av forsøpling i kartleggingsprogrammet (3 prosent), men vi vet at dette er en betydelig kilde til forsøpling langs norske vassdrag. HNR har blant annet dokumentert dette fra rydding i vårt adopsjonsområde ved Nitelva i Lillestrøm¹⁰, og gjennom innsikten hentet inn i HNRs dovettprosjekt¹¹.

Kildefordeling	Antall	% av totalen
Personlig forbruk	440	47 %
Industri og næring	265	29 %
Fritid	197	21 %
Sanitær	25	3 %
TOTAL	927	

Figur 4: Kildefordeling, uten uidentifiserbare plastbiter og «diverse»

8 Dette inkluderer ikke kategorien «uidentifiserbare plastbiter / gjenstander» eller funn under kategorien «diverse»
De resterende funnene utgjør 21 % av alle funn

9 Mer informasjon om forsøplingsrisiko på Hold Norge Rents [nettsider](#)

10 Mer informasjon fra Nitelva finnes i [Rapporten fra kartleggingsprogrammet for forsøpling langs vassdrag og innsjøer for 2022](#)

11 Mer informasjon om toalettet som kilde til forsøpling finnes på Hold Norge Rents [nettsider](#)

4.3 Drikkevareemballasje

På tross av at 98 prosent av drikkevareemballasje med pant samles inn i Norge¹² er det et stort forsøplingsproblem. De siste fire årene har flasker og bokser vært blant de fem mest utbredte funnene i kartleggingsprogrammet, og i år ble dette funnet ved 63 prosent av alle måleområdene. Folkeforskningen fra 2024 viste også at plastflasker var det nest mest utbredte funnet i hele Norge¹³. Tabell 6 viser en detaljert oversikt over registrert drikkevareemballasje i kartleggingsprogrammet for 2025.

Det er funnet mye drikkevare uten kork i år
92 prosent av all drikkevareemballasje ble funnet uten kork eller tapp til drikkebokser. Siden det er krav om festede korker på plastflasker, men ikke på glassflasker, er det mulig at tallet er såpass høyt i år fordi det er funnet færre plastflasker enn før. I 2024 utgjorde plastflasker 47 prosent av all drikkevareemballasje, sammenlignet med 26 prosent i 2025.

Drikkevareemballasje		Antall	Andel av totalen
Opphavsland	Norsk	26	68 %
	Ukjent	8	21 %
	Utenlandsk	4	11 %
Materiale	Glass	14	37 %
	Metall	11	29 %
	Plast	10	26 %
	Annet	3	8 %
Alkohol	Ikke alkohol	34	89 %
	Alkohol	4	11 %
Kork	Uten kork	35	92 %
	Med kork	3	8 %
Drikkevareemballasje totalt		38	

Tabell 6: Fordeling av drikkevareemballasje

12 [Infinitums årsrapport 2024, s.2](#)
13 [Rydderapporten 2024](#), Hold Norge Rent

4.4 Engangsplastdirektivet

EUs Single Use Plastic Directive¹⁴ har tiltak mot enkelte engangsplastprodukter med mål om å redusere forsøpling.

Tabell 7 viser en oversikt over produkter som er innlemmet i direktivet opp mot forsøpling funnet i årets kartleggingsprogram. I 2025 er det registrert 267 funn av disse produktene, hvilket utgjør 6 prosent av alle funn. Andelen forsøplede produkter i plast omfattet av direktivet har gått ned fra 90 prosent i 2024 til 86 prosent i 2025.

Engangsplastdirektivet løser ikke alle forsøplingsproblemer: Mengden forsøpling av andre materialer enn plast øker

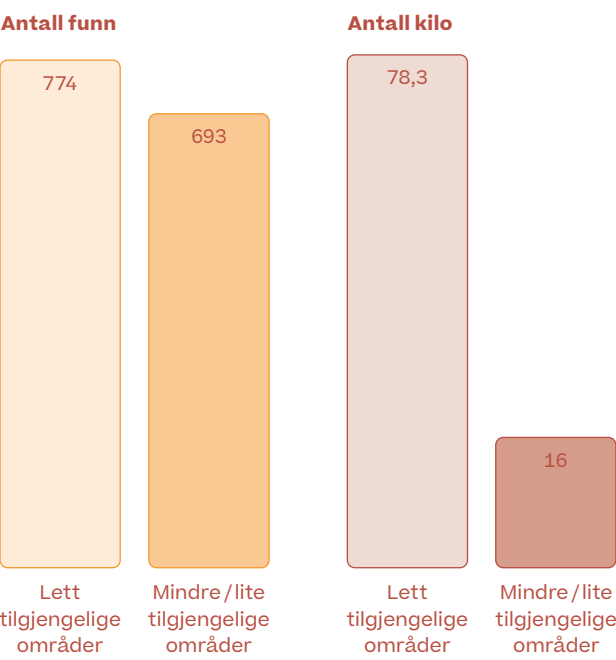
Engangsplastdirektivet	Totalt	Antall plast	Antall ikke plast	Andel plast
Sigarettsneiper	97	94	3	97 %
Godteri- og snacksemballasje	78	74	4	95 %
Korker til drikkeflasker og drikkeboksringer	25	21	4	84 %
Take-away-emballasje	24	13	11	54 %
Våtservietter	9	8	1	89 %
Take-away-kaffekopp og tekopp	8	3	5	38 %
Småposer	7	1	6	14 %
Sugerør	6	5	1	83 %
Take-away-lokk til kaffekopp og tekopp	5	1	4	20 %
Bomullspinner	3	3	0	100 %
Engangsservice	3	3	0	100 %
Plastglass	2	2	0	100 %
Ballonger inkludert pinner og deler	1	0	1	0 %
Rørepinner	0	0	0	0 %
TOTALT	268	231	36	86,5 %

Tabell 7: Funn dekket av engangsplastdirektivet og andelen funn som er plast og ikke plast. Uthevede funn er dekket av forbud under direktivet

14 [Mer informasjon om direktivet](#)

4.5 Ferdsel

I kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer måles hver elv eller innsjø på to steder – ett i nærheten av motorisert ferdsel og ett mer avsidesliggende sted¹⁵. Figur 5 ser på forskjellen i mengder søppel ryddet ved disse to områdetypene, målt i antall funn og i kilo¹⁶. Formålet er å se hvordan ferdsel påvirker forsøpling, og vi ser tydelig at det er funnet mest søppel i områder i nærheten av motorisert ferdsel.

Figur 5: Fordeling av antall funn og antall kilo ryddet i lette og mindre/lite tilgjengelige områder.

Tabellene 8 og 9 viser de funnene som er ryddet ved flest områder i henholdsvis lett tilgjengelige områder og lite tilgjengelige områder, og det er et tydelig skille på typen funn i år. I områder som er lett tilgjengelig for motorisert ferdsel, og der hvor flere ferdes, er det personlig forbruk som ser ut til å være den mest utbredte kilden: Godteri- og snacksemballasje, matemballasje, take-away produkter og tobakksprodukter er alle funn som vi definerer som personlig forbruk.

Topp 5 mest utbredte funn i områder lett tilgjengelig for motorisert ferdsel

Utbredelse – lett tilgjengelig	Funn ved antall måleområder	% av antall måleområder (9)
Uidentifiserbare plastbiter / gjenstander	9	100 %
Drikkevareemballasje	8	89 %
Godteri- og snacksemballasje	7	78 %
Matemballasje	7	78 %
Take-away produkter	7	78 %
Tobakksprodukter	7	78 %

Tabell 8: Topp 5 mest utbredte funn i områder lett tilgjengelig for motorisert ferdsel

Topp 5 mest utbredte funn i områder mindre eller lite tilgjengelig for motorisert ferdsel

Utbredelse – mindre tilgjengelig	Funn ved antall måleområder	% av antall måleområder (8)
Uidentifiserbare plastbiter / gjenstander	8	100 %
Tau- og garnrester	6	75 %
Tobakksprodukter	6	75 %
Annet næringsrelatert / industrielt skrap	4	50 %
Drikkevareemballasje	4	50 %
Glass uten produsentansvar	4	50 %
Isopor /EPS over 5 cm	4	50 %
Landbruksrelatert	4	50 %
Treverk, behandlet / impregnert	4	50 %

Tabell 9: Topp 5 mest utbredte funn i områder mindre eller lite tilgjengelig for motorisert ferdsel

Det er mer forsøpling der folk ferdes, og særlig fra personlig forbruk

15 Ved Mjøsa ble det kun registrert søppel fra et måleområde fordi søppel fra det andre området ble kastet ved en feiltakelse
16 Her presenteres tallene for antall funn ryddet uten de 3 000 bitene plast ryddet ved Brusdalsvatnet

Søppel ryddet ved Akerselva, Oslo. Foto: Hold Norge Rent

Kartlegging ved Akerselva, Oslo. Foto: Hold Norge Rent

5 Tidsserier – forsøpling over tid

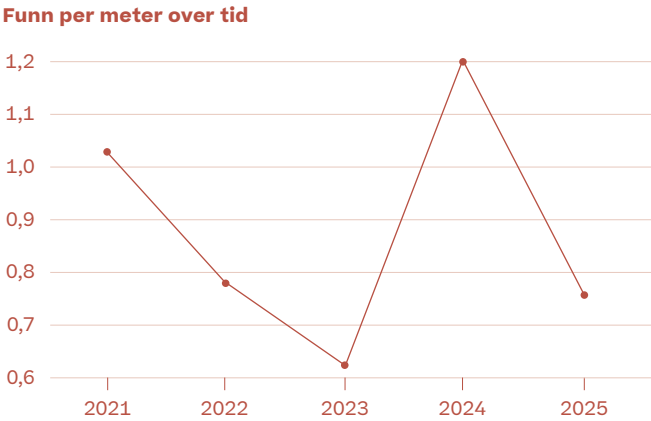
Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer har som mål å se på utviklingen av forsøpling over tid: Hvor mye ny forsøpling kommer til områdene vi overvåker, og ser vi samme typen funn hvert år? Vi ønsker å se på forskjellen i mengden forsøpling og om typen forsøpling vi rydder er annerledes fra år til år. Dette kapitlet ser på dataene fra 2021 til og med 2025 hvor protokollen har vært den samme, inkludert utviklingen av forsøpling på et utvalg kartleggingsområder hvor måleområdene er uendret siden 2021: Akerselva, Oslo; Brusdalsvatnet, Møre og Romsdal; og Norsjø, Telemark. Tabell 10 viser nøkkeltallene for mengden forsøpling som er ryddet i programmet over tid¹⁷.

Figur 6 viser utviklingen av mengden forsøpling over tid, målt i funn per meter. Mengden forsøpling har svingt en del de siste tre årene, men det ser ut som mengden forsøpling er ganske lik hvert år, og at det går noe nedover. Dette skyldes muligens at områdene ryddes hvert år, og at områder som er ryddige er mindre utsatt for ny forsøpling.

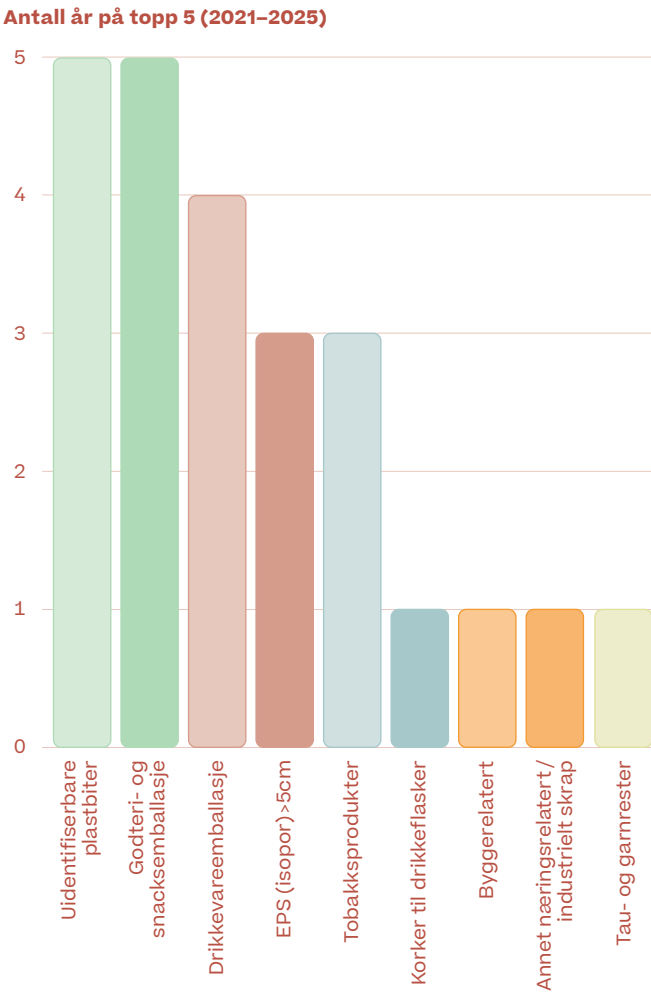
I figur 7 ser vi en oversikt over hvilke fem funn-kategorier som har blitt funnet ved flest måle områder de fem siste årene, det vil si hva som er funnet ved flest områder flest år. Uidentifiserbar plast og godteri- og snacksemballasje har vært blant de fem mest utbredte funnene hvert år siden 2021, og er de største problemene i områdene som kartleggingsprogrammet overvåker. Disse tallene understreker også at personlig forbruk er en stor kilde til forsøpling langs vassdrag og innsjøer. Det er personlig forbruk som er kilden i tre av fem av de funnene som er mest utbredt de siste fem årene (Godteri- og snacksemballasje, drikkevare-emballasje og tobakksprodukter).

Nøkkeltall for forsøpling ryddet i kartleggingsprogrammet					
	2021	2022	2023	2024	2025 ¹⁸
Antall måleområder	36	34	30	32	19
Antall funn per måleområde	103	79	64	120	77
Antall funn per meter	1,03	0,79	0,64	1,20	0,77
Antall kilo per meter	0,06	0,04	0,02	0,03	0,05

Tabell 10: Oversikt over nøkkeltall over tid

Figur 6: Funn per meter over tid

Figur 7: Funnkategorier som har vært blant de topp fem mest utbredte funn de fem siste årene.

17 Fordi antall måleområder har variert fra år til år sammenligner vi funn per måleområde og meter, og antall kilo per meter
18 Funn fra 2025 er beregnet uten 3000 biter uidentifiserbar plast ved Brusdalsvatnet, Møre og Romsdal

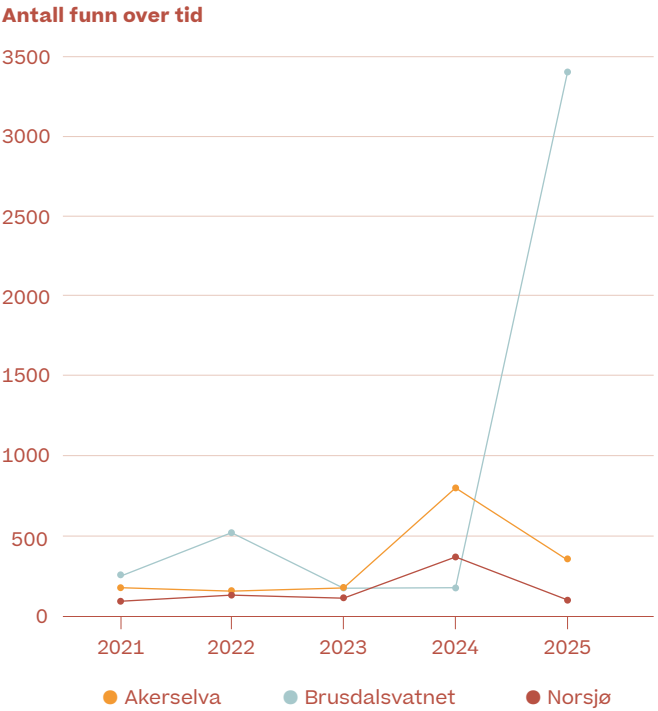
I dybden på tre ferskvannskilder

Vi har ryddet de samme kartleggingsområdene ved Akerselva, Brusdalsvatnet og Norsjø med samme protokoll siden 2021. Ved å fokusere på disse spesifikke områdene kan vi se hvordan lokale forsøplingsutfordringer endrer seg over tid. Figur 8 viser utviklingen ved Akerselva, Brusdalsvatnet og Norsjø. Her ser vi den enorme forskjellen i mengden funn mellom Brusdalsvatnet og de andre områdene.

Figur 9–11 viser de vanligste funnene for de tre områdene vi ser nærmere på i dette kapitlet. Vi måler dette i hvor mange ganger en type funn har vært blant de tre funnene som det har blitt ryddet mest av ved et område. For eksempel har uidentifiserbar plast vært på topp tre mest tallrike funn langs Akerselva tre av fem ganger de siste fem årene, og fem av fem ganger ved Brusdalsvatnet. Ved å se på hvilke funn som det jevnlig ryddes mye av, ser vi hvilke utfordringer som fortsetter å føre til forsøpling i disse områdene.

Ved Akerselva er det stor variasjon i hva slags type funn vi finner mest av. Det er mye småsøppel, ofte uten en tydelig kilde, men personlig forbruk ser ut til å dominere.

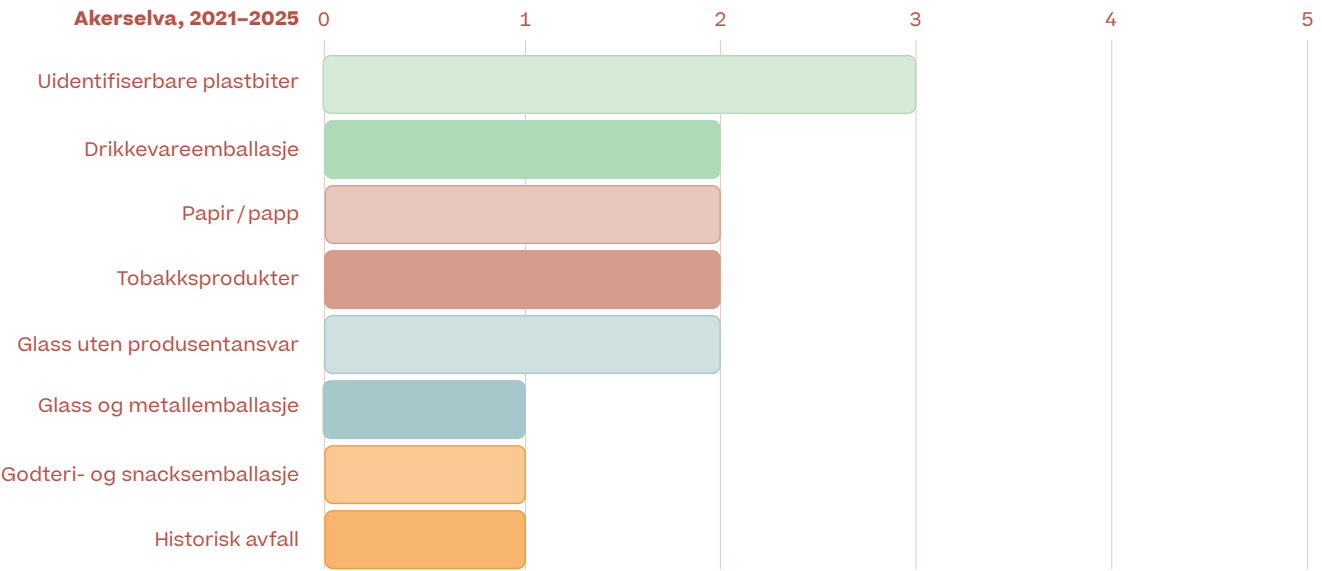
Ved Brusdalsvatnet har uidentifiserbar plast vært det vi har funnet mest av i antall hvert år siden 2021, med hele 89 prosent av alle funn i 2025. Ved det ene måleområdet har det vært vanlig å finne små

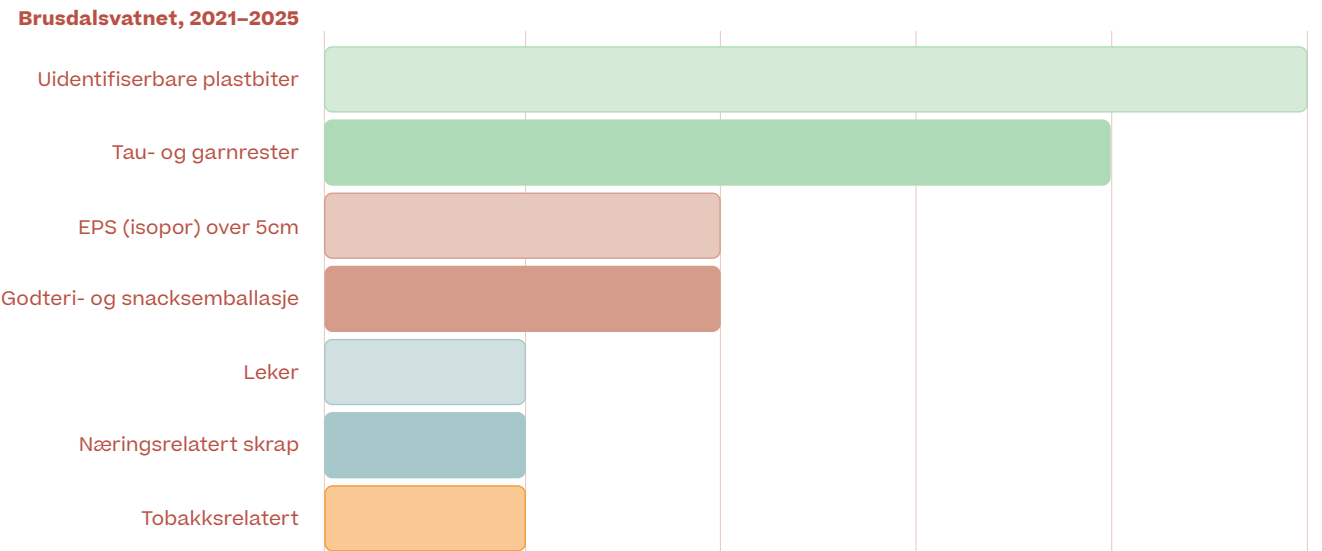
Figur 8: Antall funn ved utvalgte måleområder over tid

biter av plast som bølgene har delvis skyvet inn i jorda ved vannkanten.

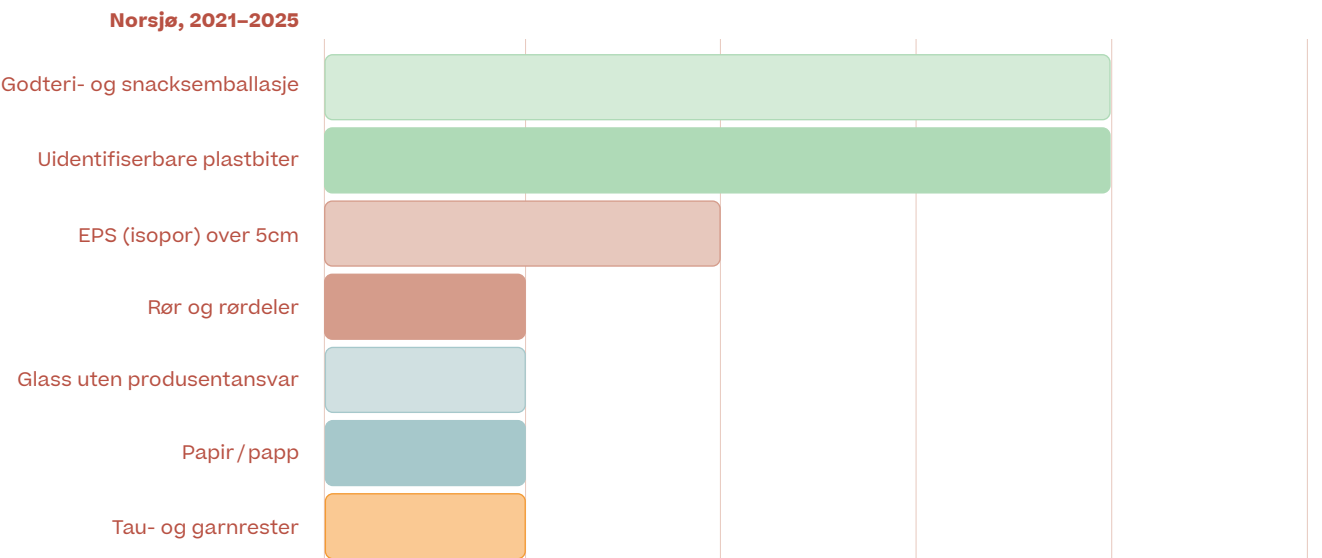
Ved Norsjø er det også noe variert, med det er tre ting som skiller seg ut: Uidentifiserbar plast, godteri- og snacksemballasje, og EPS (Isopor). Altså er det både forsøpling fra personlig forbruk og næringsrelatert/industriell virksomhet som ved-varer som forsøplingsproblem ved dette området.

Figur 9: Tallrike funn ved Akerselva, 2021–2025

Figur 10: Tallrike funn ved Brusdalsvatnet, 2021–2025

Figur 11: Tallrike funn ved Norsjø, 2021–2025

Appendiks 1: Begrepsliste

Avfall på avveie Avfall på avveie er avfall som har kommet ut av de ordinære avfallsstrømmene og havnet i naturen eller et annet sted avfallet ikke skal være. Avfall på avveie er forsøpling.

Forsøpling Tømming, etterlatelse, oppbevaring eller transport av avfall slik at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet. Forsøpling inkluderer også gjenstander som ikke har blitt kassert, men som f.eks. har havnet på avveie fordi disse er blitt mistet eller gjenglemte.

Forsøplingsgrad Vurdering av hvor forsøplet et område er.

Forsøplingskonsekvens Graden av skade for- søplingen gjør. F.eks. har fiskeredskaper ofte høy forsøplingskonsekvens fordi forsøpling av denne funntypen fører til stor skade på dyrelivet i havet.

Forsøplingsrisiko Faren for at noe ender som forsøpling. F.eks. har produkter som markedsføres som nedbrytbare stor forsøplingsrisiko, fordi de kan gi inntrykk av at forsøplingskonsekvensen er lav.

Funn/forsøplingsgjenstander Produkter, emballasje eller biter av produkter og emballasje som har havnet på avveie/endt opp som forsøpling, blitt funnet i et måleområde og registrert i registrerings- skjema under en måling.

Funnkategorier Overordnet kategori for for- sølingsgjenstand/funn. Funnkategoriene brukt i protokollen for vassdrag og innsjøer er fritid, mat og drikke, næring, poser, rusrelatert, sanitær- avfall, tobakk og diverse.

Funnregistreringsskjema Den delen av proto- kollen hvor det registreres type og antall søppel under selve kartleggingen.

Innlandsforsøpling Forsøpling som ikke befinner seg langs kysten eller på strender rundt øyer, men som er avfall på avveie lenger inn i landet.

Kartlegging Måling av forsøpling i henhold til protokoll innenfor et geografisk begrenset område og innenfor en viss tidsbegrensning. Vassdrag og innsjøer-programmet 2025 består av 16 kartlegginger.

Kartleggingsområde Ferskvannskilde som kartlegges, f.eks. Drammenselva eller Tyrifjorden. Vassdrag og innsjøer-programmet består per 2025 av 16 kartlegginger hvor hvert kartleggingsområde består at to måleområder: ett lett tilgjengelig for ferdsel, ett mindre tilgjengelig for ferdsel.

Kilde I denne rapporten skiller vi mellom over- ordnete kilder (kategori, bransje, produsent) og umiddelbare kilder (f.eks. fulle søppelbøtter, lokalt arrangement, friluftsliv, uteservering).

Måling Datainnsamling i henhold til protokoll i forbindelse med kartlegging.

Måleområde/transekt Område som kartlegges per ferskvannskilde/kartleggingsområde: ett lett tilgjengelig for ferdsel, ett mindre tiljen- gelig for ferdsel. Måleområdene i vassdrag og innsjøer-programmet består av beltetransekter på 100×4 meter.

Ombruk Ombruk er når produkter og emballasje er utformet og brakt i omsetning med den hensikt å kunne brukes flere ganger til sitt opprin- nelige formål, i motsetning til engangsprodukter og -emballasje.

Protokoll Standardisert sett med regler for kart- legging og registrering. Se protokoller brukt i vassdrag og innsjøer-programmet i appendiks 3/4.

Registreringsskjema Liste over funnkategorier og funn som skal registreres.

Søppel Produkter og emballasje som oppbevares eller har blitt tømt, etterlatt eller transportert slik at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet.

Transekt/måleområde Område som kartlegges per ferskvannskilde/kartleggingsområde: en lett tilgjengelig for ferdsel, en mindre tiljen- gelig for ferdsel. Måleområdene i vassdrag og innsjøer-programmet består av beltetransekter på 100×4 meter.

Tilsig/tilkomst I denne rapporten brukes tilsig for å beskrive ny tilførsel av forsøpling til steder som har vært ryddet fri for søppel før.

Appendiks 2: Historikk for kartleggings- områder i programmet

Her følger en oversikt over utviklingen av Hold Norge Rents (HNR) kartleggingsprogram for forsøpling langs vassdrag og innsjøer.

I 2017 kartla HNR seks områder. I 2019 ble kartleg- gingsprogrammet utvidet med åtte nye områder, som også ble kartlagt i 2020. Ytterligere fem kart- legginger ble lagt til i 2021 for å sikre målinger i alle landets fylker. Målingen langs Mjøsa ble flyttet til Innlandet fylke.

I 2022 ble det gjort noen endringer ved kartleggings- områdene: Oselvvassdraget (Røykenesvatnet/ Samdalsvatnet) tok over som kartleggingsområde i Vestland fylke, Nitelva ble tatt ut av programmet og ved Nidelva ble måleområde 1 endret på grunn av landskapsendringer.

I 2023 ble Målselv og Divielva ikke kartlagt på grunn av lokale utfordringer. Prosjektet «urbane elver» ble ikke gjennomført i 2023, så Lysakerelva og Sandvikselva er derfor ikke målt som en del av HNRs kartleggingsprogram langs vassdrag og innsjøer heller.

I 2024 ble Farris i Vestfold lagt til etter at vestfold og telemark ble delt i to fylker.

I 2025 ble et redusert antall måleområder kartlagt på grunn av manglende midler til programmet. 10 ferskvannskilder ble kartlagt.

Målte områder i 2017	
Norsjø	Vestfold og Telemark (ikke målt i 2019)
Akerselva	Oslo
Tyrifjorden	Viken (ikke målt i 2019)
Mjøsa	Viken
Glomma	Viken
Nidelva	Trøndelag

Tabell 11: Kartleggingsområder for piloten i 2017

Områder lagt til i 2019	
Gilsvannet	Agder
Drammenselva	Viken
Øyeren/Gansvika	Viken
Bjørndalsvatnet og Esevatnet	Vestland
Mjøsa*	Innlanndet
Brusdalsvatnet	Møre og Romsdal
Rørvikvatnet	Nordland
Storelva	Troms og Finnmark
Skallelva	Troms og Finnmark

Tabell 12: Kartleggingsområder lagt til eller endret i 2019
*Måleområdene for Mjøsa ble flyttet fra Viken til Innlandet i 2019

Områder lagt til kartleggingsprogrammet fra 2021 og utover		
Kartleggingsområder	Fylke	Hvilket år området ble lagt til
Figgjo	Rogaland	2021
Målselv/Divielva	Troms og Finnmark	2021
Nitelva (ikke kartlagt etter 2021)	Viken	2021
Lysakerelva (ikke kartlagt etter 2022)	Viken	2021
Sandvikselva/ lomedalselva (ikke kartlagt etter 2022)	Viken	2021
Oselvvassdraget (Røykenesvatnet/ Samdalsvatnet)	Vestland	2022
Nidelva*	Trøndelag	2022
Farris	Vestfold	2024

Tabell 13: Kartleggingsområder lagt til i 2021
*Måleområde 1 ved Nidelva ble endret i 2022

Appendiks 3: Kartleggingsprotokoll forsøpling langs vassdrag og innsjøer

Kartleggingsprotokoll forsøpling langs vassdrag og innsjøer

Formålet med metoden er forebygging av forsøpling gjennom å få bedre innsikt i sammen-setningen av, og kildene til, vår egen, norske og lokale forsøpling. Funnene skal danne grunnlag for å få innsikt i årsaker og for å identifisere mulige tiltak mot forsøplingen. På sikt er målet å opprette tidsserier som kan gi indikatorer på effekter av tiltak.

Metode:

KaKartlegging av forsøpling av vassdrag og innsjøer gjøres på 2 punkter per ferskvannskilde; måleområde 1 langs hovedfartsåre som er lett tilgjengelig for motorisert ferdsel og måleområde 2 som er mindre tilgjengelig for motorisert ferdsel.

Gå til startkoordinatene og mål opp en strekning på 100 meter i oppgitt himmelretning på hvert av kartleggingspunktene. Bredden kan variere, men det anbefales å måle fra et par meter inn i vegetasjonen og til vannkanten, maks bredde 4 meter, ev. min. 2 meter. Ikke gå over dyrket mark.

Når måletransekt er oppmålt registreres og ryddes alt søppel innenfor transektet. Så veies total mengde, og funnene registreres på [Rent Hav](#).

Det bør være (minst) 2 personer som utfører hver kartlegging.

Reduser risiko for feilregistrering: Ved 4 eller flere kartleggere og /eller mye avfall bør avfall samles inn først for så å sorteres og registreres etterpå. Unngå å rydde utenfor transekt parallelt med kartleggingsryddingen.

Ta hensyn til vær og føre. Sjekk flo og fjære og sørg for å legge måling til en dag hvor vannstand ikke er for høy, og se til at det er bart for snø og is før måling. Unngå regnbyger.

Ha en plan for avfallshåndteringen, og ved behov, ta kontakt med lokalt avfallsselskap på forhånd.

Sjekk utstyrsliste for kartlegging (se appendiks) og sikre trygg rydding. Se f.eks. HNRs ryddeveileder og sikkerhetsveileder for råd om trygg rydding.

VIKTIG!
Les hele veiledningen og ikke start rydding og registrering før alt er lest. Følg fremgangsmåten under.

Fremgangsmåte:

- 1 Planlegg kartleggingen med tanke på vær, føre, vannstand og framkommelighet og ta med nødvendig utstyr (se utstyrsliste i appendiks). Skriv ut protokollen enkeltsidig.
- 2 Dersom området har blitt kartlagt før: Sjekk fjorårets notater før kartleggingen starter.
- 3 Ta gjerne bilder både før, etter og underveis i kartleggingen.
- 4 Start med å fylle ut opplysningene under *Fylles inn før kartleggingen begynner.*
- 5 Mål opp/identifiser måletransekt.
- 6 Les denne protokollen inkludert alle funnkategorier før rydding starter og funn registreres.
- 7 Fordel oppgavene. En teller/rydder mens den andre noterer funn.

Ved mye søppel og /eller 4 eller flere kartleggere: Samle søppel fra transektet først og kategoriser og noter etterpå.
- 8 Vei samlet mengde avfall og ev. noter antall fulle søppelsekker/volum i liter (hvis kjent).

Når kartleggingen er over registreres hvert måleområde som en ryddeaksjon på [Rent Hav](#).

Kartleggingsprotokoll for forsøpling langs vassdrag og innsjøer i Norge

Fylles inn før kartleggingen begynner

Dato for kartlegging:	Måleområde nummer (1 eller 2):
Koordinater transektstart:	Ferskvannskilde, kommune, fylke (eks. Nidelva, Trondheim, Trøndelag)*:
Koordinater transektslutt:	Fullt navn deltagere (navn på skribent først):
Type ferskvannskilde (elv el. innsjø):	Starttid (fra ryddestart)**:
Bredde på måletransekt:	Sluttid (ryddestopp)**:

* Navn på ferskvannskilde, navn på målested, Fylke. Eks: Nitelva, Lillestrøm, Viken.

** Tid måles fra første bit plukkes til siste bit er plukket opp. Sluttid registreres lenger ned.

Kjennetegn ved transektstart:

Kjennetegn ved transeksslutt:

(F.eks. ved brygge, fra benk, stor stein e.l. Ta gjerne bilde av transektstart og transektslutt.)

Kontaktinformasjon utfyller av protokoll (epost / tlf):

Tilgjengelighet
(måleområde 1 er lett tilgjengelig, måleområde 2 er enten mindre tilgjengelig eller lite tilgjengelig):
☐ Lett tilgjengelig (hovedfartsåre / langs bilvei / lett tilgjengelig med kjøretøy)
☐ Mindre tilgjengelig (ikke ved bilvei, men sti, gangvei el. i nærheten)
☐ Lite tilgjengelig område (verken nært gående eller kjørende)

Himmelretningen du går i fra måleområdetets startpunkt (Mulig å krysse av for flere):
☐ Nord ☐ Sør ☐ Øst ☐ Vest

Kommentarer om beliggenhet
(bygd/tettsted/by i nærheten, avstand til elvemunning, endringer i nærområdet siden sist kartlegging):

VIKTIG! Les gjennom alle funnkategorier før målingen starter!

Alle funn skal registreres – finner du ingen passende kategori: Registrer og noter kommentar på «Annet» nederst i skjema. Er du usikker? Samle opp uidentifiserte ting, ta bilde og send inn til post@holdnorgarent.no sammen med ferdig utfylt protokoll. Hensikten er å identifisere kilder, så registrer heller på en kildekategori enn en materialkategori hvis noe passer inn flere steder.

Kategorier:	Antall		Notat
Fritid			
Ballonger (inkl. pinner og deler)	Plast	Ikke plast	
Bleier			
Båtrelatert			
Engangsgrill			
Fiskeutstyrog fiskerelatert			
Forladninger			
Hageavfall			
Hundeposer			
Leker og barneutstyr inkl. emballasje (unntatt bleier og våtservietter)			
Patroner og patronhylser			
Tekstil og sko			
Annet fritidsrelatert /øvrig rekreasjon			
Mat og drikke (produkterelleremballeringforinntak av mat og drikke)			
Drikkevareemballasje: Se eget skjema			
Engangsservice (tallerken, bestikk, ikke take-away, ikke plastglass)	Plast	Ikke plast	
Flerbruksprodukter til bespising (termos, termokopp, matboks o.l.)			
Glass- og metallemballasje			
Godteri- og snacksemballasje (f.eks. chipspose,sjokoladepapir,nøttepose)	Plast	Ikke plast	
Korker til drikkeflasker og drikkeboksringer (inkl. oblater og feste)	Plast	Ikke plast	
Matemballasje (NB! Hermetikk skal i glass- og metallemballasje. Produkter som spises på farta føres på godteri- og snacksemballasje)			
	Plast	Ikke plast	
Plastglass	Plast	Ikke plast	
Rørepinner	Plast	Ikke plast	
Sugerør	Plast	Ikke plast	
Take-away-emballasje (hurtigmat unntatt kaffekopper)	Plast	Ikke plast	
Take-away-kaffekopp og tekopp	Plast	Ikke plast	
Take-away-lokk til kaffekopp og tekopp	Plast	Ikke plast	
Annen mat og drikke (matrester, nøtteskall)			
Næring			
Armeringsfibre			
Byggerelatert (unntatt isolasjonsmat. og EPS)			
Isolasjonsmaterialer (XPS, skum, glava)			
Isopor /EPS over 5 cm*			
Kanner (f.eks. olje,bensin,kjemikalier)			
Landbruksrelatert (unntatt rundballplast)			
Rundballplast			
Rør og rørdeler			
Sprengkabler /skyteledning			
Strips			
Pakkebånd			
Tau- og garnrester			
Treverk, behandlet /impregnert			
Annet næringsrelatert /industrielt søppel			

Kategorier:	Antall		Notat
Poser (unntatt poser til matemballasje (Mat og drikke) og hundeposer (under fritid))			
Flergangsposer(handlenett, tøyposer)			
Handleposer			
Småposer (NB! Ikke matemballasje, ziplock-poser, ikke rusrelatert)	Plast	Ikke plast	
Søppelsekker og andre større poser/sekker			
Rusrelatert			
Sprøyter og sprøytespisser			
Annet brukerrelatert (f.eks. sprøyteinnpakning og småziplock-poser)			
Sanitæravfall (baderomsavfall og medisinske produkter)			
Bomullspinner	Plast	Ikke plast	
Hygieneartikler (f.eks. sjampo, kremer, sminke, deodorant)			
Medisinsk avfall (piller og pillebrett, salver, medisinflasker)			
Munnbind			
Munnhygieneprodukter og emballasje (f.eks. tanntråd, tannkrem)			
Sanitæremballasje			
Smitterelatert (unntatt munnbind, f.eks. hansker, håndspritposer)			
Våtservietter	Plast	Ikke plast	
Tobakk			
Sigarettemballasje			
Snusbokser			
Snusposer			
Sigarettsneiper	Plast	Ikke plast	
Nye tobakksprodukter (elsigaretter osv.)			
Andre tobakksprodukter (inkludert lighter)			
Diverse			
Batterier (unntatt bilbatteri)			
Bilrelatert (unntatt bildekk)			
Brøytetikker			
Biomedier og rensfiltre			
Dekk			
Elektronikk			
Farlig avfall			
Glass uten produsentansvar (knust glass, vindusruter, ikke emballasje)			
Papir /papp (kvitteringer, plakater, papir-lommetørkle, serviett)			
Plastpellets (råplastkuler, nurdles, havfruetårer)			
Større gjenstander (hvitevarer, møbler, sparkesykler, bil)**			
Metallgjenstander og skrap			
Historisk avfall			
Annet***			
Uidentifiserbare plastbiter /gjenstander****			
Uld. biter /gjenstander (ikke av plast)****			

* En håndfull av biter EPS under 5cm regnes som en bit EPS på 5cm eller over
** og *** Beskriv type gjenstand i notater eller Øvrige kommentarer under.
*** Ting man vet hva er, men som man ikke finner mye av, f.eks. penn, sykkeldekk, kost. Ikke isopor!
**** Biter eller gjenstander man ikke vet hva er
For produkter som dekkes av engangsplastdirektivet skal det registreres om funnet er av plast eller annet type materiale

Drikkevareemballasje		Plastflasker	Drikkebokser i metall	Glassflasker	Drikkebeholdere annet*	Derav antall med alkohol	Derav antall med kork
Norsk	Pant						
	Ikke pant						
Utenlandsk							
Ukjent							

*Pappbokser, melkekartong, energidrikkposer m.m.
**Med/uten kork gjelder også med/uten ring for drikkebokser og sugerør for drikkebeholdere med sugerør
Pant/ikke pant: Pant er om flasken i utgangspunktet var pantbar, selvom den nå er tilgriset/ødelagt el.

Fylles inn etter kartleggingen

Mengde kartlagt i kg (veies med bagasjevekt):

Mengde i volum (antall fulle HNR-søppelsekker eller antall liter hvis kjent):

Beskriv ev. gjenstand(er) dere ikke fikk fjernet fra måletransektet:

Mulige lokale hovedkilder (flere kryss mulig):

- ☐ Avfallsmottak/miljøstasjon

☐ Biltrafikk

☐ Bygg/anlegg

☐ Dumpet hageavfall

☐ Fulle søppelbøtter/minigjenbruksstasjon

☐ Havn/marina/kai/småbåthavn

☐ Industri/fabrikk/renseanlegg
- ☐ Kloakkutslipp, utløp

☐ Landbruk

☐ Serveringssteder

☐ Turisme/friluftsliv inkl. fiske

☐ Villfylling/dumpet avfall

☐ Annet (kommenter under)

Øvrige kommentarer til kartleggingen, funn eller kommentarer om kilder
(ved avkrysning på Annet eller detaljer om andre kilder):

NB! Metoden for kartlegging av forsøpling langs vassdrag og innsjøer skal kun brukes etter avtale med Hold Norge Rent

Bidrar din bedrift til samfunnet?

Å sponse Hold Norge Rent er en av de mest synlige og effektive måtene en bedrift kan ta miljøansvar på.

Takket være vår sponsor **Kia** fikk vi gjennomført denne rapporten. Som sponsor blir man en del av Norges største dugnad mot forsøpling.

Vil du være med å sponse Hold Norge Rents arbeid?
Ta kontakt på post@holdnorerent.no

